

Filmo „Juros periodo parkas“ scenaristo debiutinis romanas

DAVID
KOEPP

*Kelianti siaubą, šokiruojanti ir
priverčianti tankiau plakti širdį.
Stephen King*

SAUGYKLA
L-4

baltos lankos

David Koepp

Saugykla L-4

romanas

Iš anglų kalbos vertė Austėja Banytė

baltos lankos

Prologas

Didžiausias pasaulyje gyvas organizmas yra *Armillaria solidipes*, geriau žinomas kaip tamsusis kelmutis. Grybui yra maždaug aštuoni tūkstančiai metų ir jis užima apie šešis kvadratinus kilometrus Oregono Mėlynuosiuose kalnuose. Per aštuonis tūkstantmečius jis išplito požeminiu tinklu, žemės paviršiuje sužėlęs vaisiakūniais, kurie atrodo tarsi grybai. Tamsusis kelmutis yra beveik nepavojingas, nebent esate žolinis medis, krūmas ar koks kitas augalas. Jei taip – gresia genocidas. Grybas žudo palaipsniui įsibraudamas į šaknų sistemą ir judėdamas augalu aukštyn, kol galiausiai sustabdo visą vandenį ir maistinių medžiagų tiekimą.

Armillaria solidipes žemės paviršiumi plinta nuo 30 iki 90 centimetrų per metus greičiu. Vidutinio dydžio medžiui sunaikinti grybui gali prireikti nuo trisdešimties iki penkiasdešimties metų. Jei jis galėtų judėti gerokai greičiau, žūtų 90 procentų visų Žemės augalų, atmosfera virstų nuodingomis dujomis, o žmonių bei gyvūnų gyvenimui ateitų galas. Bet tai lėtai judantis grybas.

Kiti grybai yra greitesni.

Kur kas greitesni.

Pirmas

Kai sudegino savo drabužius, nusiskuto galvas ir nusišveitė kūnus kone iki kraujo, Robertas Diazas ir Trinė Romano buvo vėl įleisti į šalį. Net ir tada jie nesijautė visiškai švarūs, nors padarė viską, ką galėjo, o toliau – kaip Dievas duos.

Dabar jie sėdėjo valdžios išduotame sedane ir dardėjo I-73-uoju greitkeliu, vos keli kilometrai nuo saugyklos Ačis-ono kasyklose. Jų automobilis važiavo paskui atvirą krovinių sunkvežimį visai šalia, kad neįsispraustų jokia privati transporto priemonė. Trinė sėdėjo sedano priekyje, užkėlusį kojas ant prietaisų skydelio. Ši poza visada siutindavo vairuojantį Robertą.

– Nes palieka pėdsakus, – šimtąjį kartą pakartojo jai.

– Tai dulkės, – šimtąjį kartą atsakė Trinė. – Iškart nuvalau, žiūrėk.

Atsainiai pabandė nuvalyti savo pėdsakus nuo prietaisų skydelio.

– Deja, Trine, nenuvalai. Užuot nuvaliusi, tik išterlioji ranka aplink, o kai grąžiname automobilį, viską nuvalau aš. Arba pamirštu, ir tai padaryti tenka kam nors kitam. Nemėgstu pridaryti kitiems žmonėms papildomo darbo.

Trinė prisimerkusi pažvelgė į jį, netikėdama tuo, ką mato. Dėl tų savo įžvalgių akių ji, sulaukusi keturiasdešimties, jau

buvo pulkininkė leitenantė, tačiau dėl to, kad negalėjo susilaikyti nuo *komentarų* apie tai, ką matė, buvo aišku, jog aukščiau karjeros laiptais nepakils. Trinė buvo tiesmuka ir nelinkusi keistis.

Ji mažliai įsistebeilijo į Robertą, užtraukė tarp pirštų smilkstančią „Newport“ cigaretę ir pro lūpų kamputį išpūtusi dūmų debesį tarė:

– Priimu, Robertai.

Jis pažvelgė į ją ir paklausė:

– Ką?

– Tavo atsiprašymą už tai, kas nutiko anksčiau. Juk dabar niurzgi ir skundiesi, nes nežinai, kaip atsiprašyti. Palengvinsiu tau darbą – atsiprašymą priimu.

Trinė buvo teisi, nes ji visada teisi. Robertas kurį laiką tylėjo spoksodamas į kelią priešais. Galiausiai, kai jau galėjo, sumurmėjo:

– Ačiū.

Trinė gūžtelėjo pečiais.

– Matai? Ne taip ir blogai.

– Aš elgiausi blogai.

– Beveik, bet nevisiškai. Dabar tai atrodo lyg menkniekis.

Jie be paliovos kalbėjo apie tai, kas nutiko per keturias dienas nuo viso šito pradžios, tačiau dabar, dar kartą išgyvenę ir išnagrinėję kiekvieną akimirką, daugiau nebeturėjo ko pasakyti, išskyrus vieną dalyką. Jo anksčiau nelietė, bet dabar, apie tai prakalbus, Robertas nenorėjo visko taip palikti.

– Neturėjau galvoje, kad su ja. Turėjau omenyje tai, kaip kalbėjau su tavimi.

– Žinau, – Trinė uždėjo ranką Robertui ant peties, – pralinksmėk.

Jis linktelėjo ir įsistebeilijo į priekį. Robertui Diazui pralinksmėti sekdavosi sunkiai. Jis buvo įpusėjęs ketvirtą dešimtį, bet jo asmeniniai ir profesiniai pasiekimai lenkė chronologinę amžių, nes Robertas niekada neatsipalaiduodavo – atlikdavo viską, ką reikia. Įvykdėdavo viską, ką užsibrėžęs. Geriausias savo grupėje Karinių oro pajėgų akademijoje? Taip. Jungtinių Valstijų karinių oro pajėgų majoro laipsnis nesulaukus trisdešimties? Taip. Puikus fizinis ir protinis pasirengimas be akivaizdžių trūkumų ar silpnybių? Taip. Nepriekaištinga žmona? Taip. Tobulas sūnus? Taip. Nei kantrybe, nei pasyvumu šių dalykų nepasieksi.

„Kur link aš einu?“ – nuolatos savęs klausdavo. Jis galvojo tik apie ateitį – planavo ir perdėtai rūpinosi vien ja. Roberto gyvenimas judėjo greitai ir visada pagal grafiką, jis visada elgėsi sąžiningai.

Na, dažniausiai.

Jie abu kurį laiką spoksojo į priekyje važiuojantį sunkvežimį. Pro besiplaikstantį brezentą virš kėbulo užpakalinio borto matė per pusę pasaulio atskraidintos metalinės dėžės viršų. Sunkvežimis pataikė į kelio duobę, dėžė slystelėjo maždaug trisdešimt centimetrų atgal ir juodu nevalingai sulaikė kvapą. Tačiau ji tvirtai laikėsi kėbule. Vos keli kilometrai iki olų ir viskas baigsis. Dėžė bus amžiams saugiai paslėpta devyniasdešimties metrų gylyje.

Ačisono urvuose 1886 metais veikė kalkakmenio kasykla – didžiulė akmens skaldykla, kurios gylis po Misūrio upės skardžiais siekė apie 45 metrus. Jie pradėjo tiekti apsauginę dangą netoliese esantiems geležinkeliams ir kasė kalkinį akmenį, kol Dievas ir fizika leido, kol kasėjų suformuotų kasyklą laikančių uolieninių atramų saugumas pasiekė ribą ir joks sveiko proto inžinierius nesutiko už ją laiduoti.

Antrojo pasaulinio karo metais tuščius urvus – dabar tai trisdešimt dviejų hektarų požeminės erdvės su pastovia temperatūra – Karo maisto administracija naudojo greitai gendantiems produktams laikyti, o galiausiai kalnakasybos bendrovė už dvidešimt tūkstančių dolerių viską pardavė vyriausybei. Po kelis milijonus dolerių atsiėjusių renovacijų urvai tapo griežtai saugoma valdžios saugykla, naudojama ištikus nelaimei ir skirta nepertraukiamam vyriausybės darbui užtikrinti. Juose buvo saugomi nepriekaištingai pagaminti ir gerai sutepti įrankiai, parengti staigiai išsiųsti bet kur ir bet kada, – tik duok, Dieve, branduolinį karą, kad tai būtų verta visų pinigų.

Šiandien pastangos atsipirktų.

Skambutis iš pat pradžių buvo keistas. Formaliai Trinė ir Robertas dirbo Branduolinės gynybos agentūrai. Vėliau ji tapo Gynybos grėsmių mažinimo agentūros padaliniu, bet šis vyriausybės mišinys buvo paskubomis sudarytas tik po oficialios Gynybos departamento pertvarkos 1997 metais. Prieš dešimt metų tai vis dar buvo Branduolinės gynybos agentūra, besilaikanti paprastų ir aiškių nurodymų: neleisti niekam įgyti to, ką turime mes. Jei suosite, kad planuojama branduolinė programa, raskite ją ir sužlugdykite. Jei rasite informacijos apie kokį nors košmarišką biologinį ginklą, pasistenkite pradanginti jį amžiams. Nebus pagailėta pinigų, niekas neuždavinės klausimų. Pirmenybė buvo teikiama dviejų asmenų grupėms, kad nekiltų netvarkos, bet prireikus visuomet buvo galima prašyti pastiprinimo. Tačiau Trinei ir Robertui jo prireikdavo retai. Per septynerius metus jie apsilankė šešiolikoje karštųjų taškų ir jiems buvo priskirta šešiolika sklandžių prieš sunaikinimo kampanijų. Nužudymai nebuvo tiesioginiai, agentūros kalba tai reiškė neutralizuotą

ginklų programą, bet pasitaikė ir aukų. Klausimų niekas ne-
uždavinėjo.

Šešiolika misijų, bet nė viena net iš tolo nepanaši į šitą.

Bazėje jau šilo Jungtinių Valstijų karinių oro pajėgų transpor-
tas, kai jie užbėgo lėktuvo laiptais ir įlipo vidun. Salone buvo
tik viena keleivė ir Trinė atsisėdo priešais ją. Robertas įsitaisė
kitos eilės sėdynėje, irgi atsuktoje į skaisčiaakę jauną moterį,
vilkinčią nudėvėtus safario drabužius.

– Pulkininkė leitenantė Trinė Romano, – ištiesusi ranką
prisistatė Trinė.

– Daktarė Hero Martins, – spausdama ranką ištarė mer-
gina.

Linktelėjusi ir įsimetusi į burną „Nicorette“ gumos, Tri-
nė, nevengdama palaikyti tylaus akių kontakto, išmeigė skvar-
bų žvilgsnį į Hero. Jis buvo trikdantis. Robertas atidavė Hero
pagarbą skautų saliu tu. Jis niekada nesimėgavo visu tuo „ma-
tau tave kiaurai“ žaidimu.

– Majoras Robertas Diazas.

– Malonu susipažinti, majore, – tarė Hero.

– Kokios jūs srities specialistė? – paklausė Robertas.

– Mikrobiologė. Čikagos universitetas. Mano specializa-
cija – epidemiologinė priežiūra.

Trinė vis dar stebeilijo į ją.

– Hero – tavo tikras vardas?

Hero nuslėpė atodūšį. Per trisdešimt penkerius metus ši
klausimą girdėjo daugybę kartų.

– Taip, tai mano tikras vardas.

– Herojė kaip Supermenas ar kaip graikų mitologijos He-
ro? – paklausė Robertas.

Ji nukreipė žvilgsnį į Robertą. Tokio klausimo dažnai ne išgirdavo.

– Pastarasis. Mano mama buvo klasikinių studijų profesorė. Žinote tą istoriją?

Primerkęs kairę akį Robertas pažvelgė į viršų ir išispoksojo į erdvę vos aukščiau į dešinę nuo savo galvos. Taip darydavo, kai norėdavo iš žemesniųjų smegenų sričių ištraukti mažai kam žinomą faktą. Galiausiai rado tą informacijos gabaliuką ir iškėlė jį į pelkės paviršių.

– Ji gyveno bokšte prie upės?

Hero linktelėjo.

– Helesponte.

– kažkas buvo ją įsimylėjęs.

– Leandras. Jis kas naktį perplaukdavo upę iki bokšto, kad su ja pasimylėtų. Hero bokšte uždegdavo šviesą, kad Leandras matytų krantą.

– Bet jis vis tiek nuskendo, taip?

Trinė, akivaizdžiai nepatenkinta, atsisuko ir įsistebeilijo į Robertą. Jis buvo erzinausiai patrauklus. Meksikiečio ir šviesiaplaukės iš Kalifornijos sūnus spinduliavo gera sveikata ir turėjo kupetą vešlių plaukų, rodėsi, išliksiančių amžinai. Jis taip pat turėjo protingą ir šmaikščią žmoną vardu Anė, Trinei ji atrodė pakenčiama, o tai jau šį bei tą reiškė. Tačiau jis, praleidęs lėktuve vos trisdešimt sekundžių, jau bando sužavėti šią moterį. Trinė niekada nebūtų laikiusi savo kolegą pašlemėku ir tikėjosi, kad dabar nepaaiškės, jog jis toks yra. Stebėjo jį kramtydama gumą taip, tarsi būtų ant jos įsiutusi.

Bet Hero buvo susidomėjusi ir toliau kalbėjo su Robertu, nekreipdama dėmesio į Trinę.

– Afroditė ėmė pavydėti jų meilės. Vieną naktį ji užpūtė Hero lempą ir Leandras pasiklydo. Pamačiusi, kad jis nusken- do, Hero iššoko iš bokšto ir užsimušė.

Robertas akimirką susimąstė.

– Koks iš tikrųjų šios istorijos moralas? Pasistenkite susi- rasti mylimąjį savoje upės pusėje?

Hero nusišypsojo ir gūžtelėjo pečiais.

– Veikiausiai – neerzink dievų.

Trinė, pavargusi nuo jų juokelių, žvilgtelėjo į pilotus ir iš- kėlusi ore pasukiojo pirštą. Iškart sugaudė varikliai ir trūktelė- jęs lėktuvas pajudėjo pakilimo taku. Pokalbio tema pasikeitė. Hero sunerimusi apsižvalgė.

– Palaukite, mes jau išvykstame? O kur likusi jūsų ko- mandos dalis?

– Priešais tave, – atsakė Trinė.

– Ar jūs... turiu omenyje, ar esate tikra? Gali būti, kad vieni nesusidorosime.

Robertas irgi patvirtino Trinės pasitikėjimą jų jėgomis, tik ne taip aštriai.

– Kodėl jums nepapasakojus, su kuo turime reikalą, – pasiūlė jis Hero, – ir mes atsakysime, ar pavyks su tuo susi- doroti.

– Jūsų neinformavo? – paklausė ji.

– Jie mums pasakė, kad vyksime į Australiją, o visa kita žinosi tu, – atsakė Trinė.

Hero nusisuko ir pažvelgė pro langą stebėdama, kaip lėk- tuvas atsiplėšia nuo žemės. Kelio atgal nebėra.

– Niekada nesuprasiu kariuomenės, – tarė purtydama galvą.

– Aš irgi, – pasakė Robertas. – Mes iš karinių oro pajėgų. Laikinai komandiruoti į Branduolinės gynybos agentūrą.

– Tai nesusiję su branduoliniu ginklu.

Trinė suraukė antakius.

– Kadangi atsiuntė tave, vadinasi, įtaria biologinį ginklą.

– Ne.

– Tuomet kas?

Hero, sekundėlę pagalvojusi, tarė:

– Geras klausimas.

Atsivertusi ant stalo priešais gulintį aplanką, pradėjo pasakoti. Kalbėti baigė po šešių valandų.

Roberto žinios apie Vakarų Australiją tilptų į mažą knygelę. Gal net labiau į vieno puslapio skrajutę stambiu šriftu. Hero pasakė, kad jie vyksta į atokų miestelį, Kivirkūros Bendriją, įsikūrusį Gibsono dykumos viduryje, apie 1200 kilometrų į rytus nuo Port Hedlando. Jis buvo įkurtas prieš dešimtmetį kaip nuošali pintupių tautos gyvenvietė. Tai buvo dalis nesibaigiančių Australijos vyriausybės bandymų paskatinti aborigenų grupes grįžti į tradicines savo protėvių žemes. Su jais buvo blogai elgiamasi, vietos gyventojai ilgus dešimtmečius buvo vis vejami lauk iš šių teritorijų. Pastarąjį kartą tai nutiko septintajame dešimtmetyje dėl „Blue Streak“ raketų bandymų. Negalite gyventi toje vietoje, kurią norime susprogdinti. Nesveika.

Tačiau aštuntojo dešimtmečio viduryje bandymai liovėsi, politinis jautrumas didėjo, todėl paskutiniai likę pintupiai buvo grąžinti į Kivirkūrą – net ne gilų užkampį, bet daugiau nei porą šimtų kilometrų už paties pasaulio krašto. Ir jie – visi dvidešimt šeši pintupiai – ten sau gyveno tai-